

Список використаних джерел:

1. Рачинський А. П., Титаренко О. М. Цифрова трансформація публічного управління у напрямі сервісизації. Державне будівництво. 2024. № 2 (36). С. 553–567. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2024-2-38>
2. Галушак О., Галушак Г., Машлій Г. Цифровізація в Україні: Еволюційні перетворення. Галицький економічний вісник. 2023. № 2. С. 155–163. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/81/1156.pdf>
3. Тодошак О.В., Фролова Є.І. Оптимізація методів публічного адміністрування в умовах цифровізації. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, Серія ПРАВО. Випуск 76: Ч. 2, 2023. С. 79-84
4. Kuzhda T., Lutsykiv I. Study of the state and prospects of digital development in Ukraine. *Galic'kij ekonomičnij visnik*. 2022. Vol. 78-79, no. 5-6. P. 146–155. URL: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2022.05_06.146.

УДК 352.07:338.245/.246

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ПРОСТОРОВОЇ
МОДЕЛІ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА
ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ
METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE FORMING OF A
SPATIAL MODEL OF COMMUNITY DEVELOPMENT IN THE
CONTEXT OF WAR AND POST-WAR RECONSTRUCTION**

Саккер Вячеслав Андрійович

магістрант ОП «Публічне управління та адміністрування»,
Білоцерківський національний аграрний університет, Біла Церква, Україна
Sakker Viacheslav

master's student EP "Public Management and Administration",
Bila Tserkva National Agrarian University, Bila Tserkva, Ukraine

Іщенко Антон Аркадійович

магістрант ОП «Публічне управління та адміністрування»,
Білоцерківський національний аграрний університет, Біла Церква, Україна
Ishchenko Anton

master's student EP "Public Management and Administration",
Bila Tserkva National Agrarian University, Bila Tserkva, Ukraine

tv_arbuzova@ukr.net

Формування просторової моделі розвитку територіальної громади в умовах війни та післявоєнного відновлення вимагає застосування комплексної методології, яка поєднує інструменти територіального планування, кризового менеджменту, підходів сталого та стійкого розвитку, безпекового аналізу й цифрових технологій. Після 2022 року в українській практиці місцевого розвитку відбувся зсув від лінійного планування до адаптивного, ризикоорієнтованого та поліцентричного бачення розвитку територій [1]. Просторовий розвиток громад, особливо тих, що зазнали руйнувань, приймають внутрішньо переміщених осіб або знаходяться в зоні потенційних загроз, потребує оновлення методології управління, із застосуванням таких підходів:

1) системний підхід – передбачає розуміння громади як сукупності взаємопов'язаних підсистем: економічної, соціальної, просторової, екологічної, інфраструктурної та безпекової. Будь-яка криза вражає громаду комплексно, а тому просторові рішення мають прийматися на основі оцінки взаємозалежностей між підсистемами та можливих ефектів каскадного впливу [2]. Системний аналіз забезпечує формування просторової моделі за принципом «відбудови з покращенням» (build back better), коли руйнування інфраструктури чи житла розглядається не лише як втрата, а як можливість модернізації [3].

2) ризик-орієнтований і безпековий підходи. Після початку повномасштабної війни ризик-орієнтоване планування стало ключовим елементом просторових рішень у громадах України. Воно передбачає: картування ризиків (воєнних, техногенних, природних, соціальних); зонування територій за рівнем безпеки; визначення оптимальних локацій для критичної інфраструктури; планування маршрутів евакуації та логістики доставлення допомоги. Важливим інструментом є створення мережі «острівців стійкості» (resilience hubs) – об'єктів, здатних забезпечити автономність та життєдіяльність населення в умовах відключень чи надзвичайних ситуацій [4].

3) просторово-орієнтований і поліцентричний підходи. Ці підходи виходять із принципів Європейської просторової політики (ESDP) та акцентують на збалансованому розвитку території шляхом формування мережі функціональних центрів, замість концентрації ресурсів у головному місті [5]. Поліцентрична модель зменшує територіальну нерівність, створює умови для доступності послуг, зміцнює стійкість завдяки «розподіленості функцій». В умовах воєнних загроз поліцентричне планування зменшує вразливість громади, адже критичні функції не зосереджені в одній точці.

4) партнерсько-орієнтований та інклюзивний підходи. Ефективність відновлення залежить від залучення стейкхолдерів – влади, бізнесу, громадських організацій, міжнародних партнерів і жителів. Партнерська модель дає змогу підвищити легітимність рішень і покращити мобілізацію ресурсів [6]. Інклюзивність у плануванні забезпечує врахування потреб соціально вразливих груп, включаючи ВПО, людей з інвалідністю, молодь та людей похилого віку, що є критичним у громадах, які приймають переміщене населення.

5) сценарний і адаптивний підходи. В умовах невизначеності просторове планування має ґрунтуватися на розробці декількох сценаріїв майбутнього: сценарій базового відновлення, адаптивного розвитку, трансформаційного (інноваційного) зростання [1]. Адаптивне планування передбачає створення гнучких механізмів перегляду та корекції просторових рішень зі зміною безпекової чи соціально-економічної ситуації.

6) доказовий (evidence-based) і цифрово-аналітичний підходи. У центрі – використання достовірних даних і цифрових інструментів: ГІС, супутниковий моніторинг, картування руйнувань (Damage Mapping), Recovery Monitoring, демографічна аналітика, кадастрові та відкриті дані [4]. Це забезпечує прийняття рішень на основі доказів, а не інтуїтивних припущень, та створює прозору основу для залучення міжнародних донорів.

Дослідження методологічних підходів до формування просторової моделі розвитку територіальної громади в умовах війни та післявоєнного

відновлення є фундаментальним, адже дозволяє адаптувати територію до нових безпекових та соціально-економічних реалій, обґрунтовано розподіляти ресурси, закладати фундамент стійкого розвитку, інтегрувати громаду в європейські й глобальні відновлювальні програми, формувати конкурентоспроможний простір, здатний до довгострокового економічного зростання.

Список використаних джерел

1. Мосін А. В. Стратегічне планування регіонального розвитку в системі публічного управління в умовах глобальних викликів : дис. ... докт. філософ. : 281 / Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Харків, 2025. 232 с. URL: <https://karazin.ua/storage/static-content/source/documents/aspirantura/zakhysty/Mosin/Mosin.pdf> (дата звернення 15.11.2025).
2. Програма комплексного відновлення регіонів та окремих територіальних громад за секторальною пріоритезацією в умовах воєнного стану та у повоєнний період як складова національної безпеки України: методичні рекомендації : *Національна академія медичних наук України*. Київ. 2025. 42 с. URL: <https://health.gov.ua/wp-content/uploads/2025/07/17-07-2025-methodological-recommendations-on-comprehensive-restoration-of-regions-and-individual-territorial-communities.pdf> (дата звернення 19.11.2025).
3. Build Back Better in recovery, rehabilitation and reconstruction: Consultative version : *UNISDR*, 2017. 48 p. URL: https://www.unisdr.org/files/53213_bbb.pdf (дата звернення 20.11.2025).
4. Community-Based Resilience-Building: A UNDP Guidance Note : *United Nations Development Programme*. 2025. 85 p. URL: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2025-05/undp-community-based-resilience-building-guidance-note.pdf> (дата звернення 16.11.2025).

5. State of the European Territory: Synthesis Repor. Luxembourg : *ESPON EGTC*, 2020. 116 p. URL: https://archive.espon.eu/sites/default/files/attachments/8091%20ESP%20Report_SoET_7_web_mod%20colophon_0.pdf (дата звернення 20.11.2025).

6. Strengthening democratic resilience through civic participation during the war and in the post-war context in Ukraine. Participatory democracy : *Council of Europe*. January 2023 to December 2024. URL: <https://www.coe.int/en/web/participatory-democracy/strengthening-civil-participation-in-democratic-decision-making-in-ukraine> (дата звернення 21.11.2025).

УДК 351.85:336.1:004
**ЦИФРОВА АНАЛІТИКА ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ
 СТІЙКІСТЮ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД**
**DIGITAL ANALYTICS FOR MANAGING THE FINANCIAL STABILITY
 OF TERRITORIAL COMMUNITIES**

Сметана А. В.,
 здобувач вищої освіти групи МЕН м 1\1,
 Миколаївський національний аграрний університет
 ORCID: 0009-0001-7080-7681

Фінансова стійкість територіальних громад є ключовим чинником їх спроможності забезпечувати публічні послуги, реалізовувати стратегії розвитку та ефективно реагувати на виклики зовнішнього середовища. В умовах цифрової трансформації та післявоєнної відбудови головним інструментом підвищення ефективності управління стає цифрова аналітика, яка дозволяє здійснювати оперативний моніторинг надходжень та індикаторів розвитку громади.

У сучасних дослідженнях (OECD, UNDP, World Bank) підкреслюється, що використання цифрових систем у публічному управлінні суттєво знижує фінансові ризики, підвищує прозорість і забезпечує можливість моделювання майбутніх сценаріїв розвитку. Однак питання комплексного застосування